

Адресы: 422870, ТР, Базарлы Матак авылы, Крайнов ур. 56.
тел: тел: 8 (84346) 2-17-60

Адрес: 422870, РТ, с.Базарные Матаки, ул. Крайнова, 56
факс: 8 (84346) 2-17-60

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2022 елның 27 декабре

«2023-2025 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табиғый-чыганак инфекцияләре» максатчан программасын раслау турында

КАРАР

487№

Әлки муниципаль районында табиғый-чыганак авырулары буенча эпидемиологик хәлне тотрыкландыру максатларында, гражданның сәламәтлеген саклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм халык арасында табиғый-чыганак авыруларының массакүләм очрақларын кисәтү максатларында Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты Карар итте:

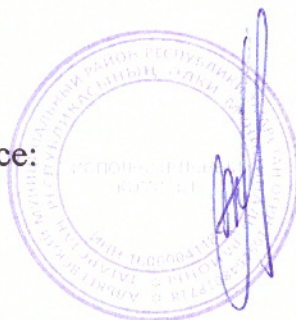
1.2023-2025 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табиғый-чыганак инфекцияләре» муниципаль максатчан программасын (алга таба Программа) расларга.

2.Әлки районының «Финанс-бюджет палатасы» муниципаль учреждениесә рәисенә, программаны тормышка ашыру срокларын исәпкә алып, киләсе финанс елына район бюджетын формалаштырганда, Программа нигезендә чараларны финанслауга ассигнованиеләр чараларын күздә тотарга тәкъдим итәргә.

3.Әлки муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 17 декабрәндәге «2020-2022 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табиғый-чыганак инфекцияләре» 436 номерлы максатчан программасын үз көчен югалткан дип танырга.

4.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Әлки муниципаль районы
Башкарма комитет житәкчесе:

Р.Х.Морадымов

2023-2025 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табигый-чыганак инфекцияләре» муниципаль программасы

2023-2025 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табигый-чыганак инфекцияләре» муниципаль программа паспорты

1	Программа исеме	<u>2023-2025 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табигый-чыганак инфекцияләре» муниципаль максатчан программасы</u>
2	Программаны эшләү өчен нигез	<p>1999 елның 30 мартындагы "Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 52-ФЗ номерлы Федераль закон (ред. 30.12.2006 елларда);</p> <p>«Йогышлы авыруларны иммунопрофилактикалау турында» 1998 елның 17 сентябрдәге 157-ФЗ номерлы Федераль закон (2006 елның 30 декабрдәге редакциясендә);</p> <p>Гражданның сәламәтлеген саклау турында 1993 елның 22 июлдәге 5487-1 номерлы Россия Федерациясе законнары нигезләре (2006 елның 29 декабрдәге редакциясендә);</p> <p>2021 елның 28 гыйнварындагы «Йогышлы авыруларны профилактикалау буенча санитар-эпидемиологик таләпләр» СП 3.3686-21;</p> <p>Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 27 февралдәге «Татарстан Республикасында кимерүчеләргә каршы көрәш һәм табигый-учаклы йогышлы авыруларны профилактикалау буенча кичектергесез чаралар турында»138 номерлы карары;</p> <p>РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының 2021 елның 28 гыйнварындагы “Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 213 статьясындагы дүртенче өлешендә каралган хезмәткәрләргә мәжбүри башлангыч һәм даими медицина тикшерүләрен үткөрү тәртибен, зарарлы һәм (яисә) куркыныч житештерү факторлары белән эшләр башкаруга медицина ягыннан каршылыклар исемлеген, шулай ук үтәлгәндә мәжбүри беренчел һәм даими медицина тикшерүләре үткәрелә торган эшләргә карата медицина ягыннан каршылыклар исемлеген раслау турында” 29н номерлы боерыгы;</p> <p>РФ Сәламәтлек саклау министрлыгының 2021 елның 6 декабрдәге "Эпидемия күрсәткечләре буенча профилактик прививкаларның милли календарен, профилактик прививкалар ясау календарен һәм профилактик прививкалар уздыру тәртибен раслау турында"1122н номерлы боерыгы;</p> <p>РФ Сәламәтлек саклау һәм социаль үсеш министрлыгының 2012 елның 15 маендагы "Өлкән халыкка беренчел медицина-санитария ярдәме күрсәтүне оештыру турындагы Нигезләмәне раслау турында" 543н номерлы боерыгы</p>
3	Программаның максатлары	Төп максаты-талпан вирусы энцефалиты, иксодлы талпан боррелиозы, бөөр синдромлы геморрагик бизгәк, турия, лептоспироз, котыру авыруы табигый

	Программаның бурычлары	<p>чыганақларының активлығын киметү максатларында эпизоотиягә каршы һәм эпидемиягә каршы профилактик чаралар системасын көчәйтү;</p> <p>-табигый-чыганақ инфекцияләре белән авырулар санын киметү;</p> <p>-табигый-чыганақ инфекцияләре кичергәннән соң үлемне, сакланган күренешләре һәм инвалидлыкны киметү өчен дөвалау һәм реабилитация чараларын камилләштерү;</p> <p>Табигый-чыганақ инфекцияләре таралуга эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү;</p> <p>-табигый-чыганақ инфекцияләренең лаборатор диагностикасы методларын камилләштерү;</p> <p>-табигый-чыганақ инфекцияләре белән авыручыларны дөвалауның һәм реабилитацияләүнең заманча ысулларын кертү;</p> <p>- һәлакәткә каршы чаралар үткөрү;</p> <p>-табигый-чыганақ инфекцияләре белән зарарлануны профилактикалау буенча халык белән аңлату эшләре алып бару;</p> <p>-чыганақларда эпидемиягә каршы чаралар үткөрүне оештыру.</p>
4	Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2023-2025 еллар
5	Программаның заказчысы	Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты
6	Программа проектын эшләүчеләр	«Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе» ДАССУ; Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнарында территориаль бүлеге, «Әлки район дөүләт ветеринария берләшмәсе» ДБУ
7	Программаларны үтәүчеләр	«Базарлы Матак үзәк район хастаханәсе» ДАССУ; Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең Нурлат, Аксубай, Әлки, Чирмешән районнарында территориаль бүлеге, «Әлки район дөүләт ветеринария берләшмәсе» ДБУ
8	Программаны ресурслар белән тәэмин итү	Федераль, төбәк, район бюджетлары исәбеннән
9	Программаның төп чаралары исемлеге	<p>Табигый-учак инфекцияләрен таратуга эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү, эпизоотиягә каршы һәм эпидемиягә каршы профилактик чаралар күрү;</p> <p>табигый-учак инфекцияләрен диагностикалау, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү;</p> <p>Әлки районында табигый-учаклы йогышлы авыруларны профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү системасын үстерү</p>
10	Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору	Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты.

1. «2020-2022 елларга Әлки муниципаль районы территориясендә «Табигый-чыганак инфекцияләре» максатчан программасын нигезләү.

Әлки районы авыруларның табигый чыганагы булып тора: бөөр синдромлы геморрагик бизгәк (БСГБ), талпан вируслы энцефалиты (ТВЭ), иксодлы талпан боррелиозы (ИТБ), котыру авыруы. Килеп туган вазгыятьнең бер сәбәбе - күрсәтелгән авыруларны күчәрүче синантропалы кимерүчеләр - күселәр, тычканнар, кыргый хайваннар (төлке һ. б.) санының кискен артуы.

Тычкан бизгәге белән авыручылар саны буенча эпидемиологик хәл начарайды: 2021 елда 100 мең кешегә 5,3 (ТР буенча - 6,14) күрсәткече булган 1 тычкан бизгәге очрагы теркәлде, 2022 елда районда 100 мең кешегә 21,71(ТР буенча - 19,33) күрсәткече белән 4 очрак теркәлде. Районда авырулар саны шул ук чор белән чагыштырганда 3,5 тапкыр артыграк. Авыруларның еллык динамикасы июльдән декабрьгә кадәр авыруларны теркәү белән характерлана, авыл хужалыгында, көнкүрештә йоктырулар өстенлек итә. Авырулар санының чагыштырмача түбән күрсәткечләре гарантияләнми, чөнки урман йогышын профилактикалау буенча чаралар житәрлек күләмдә үткәрелми. Урман массивларында, БСГБ табигый чыганакалары территориясендә санитар кисүләр күп очракта үткәрелми; халык иң күп йөри торган урманнар урман-парк халәтенә китерелмәгән, бу исә аларның түбән сортлы агачлар, ауган агачлар белән каплануына китерә һәм урман тычканнарының тереклек эшчәнлеген өчен уңай шартлар тудыра.

БСГБ белән авыручылар саны кимерүчеләр саны артуга бәйле, бу әлеге авыру буенча имин булмаган торак пунктларда тоташ һәм барьер дератизациясен тулысынча һәм вакытында уздырмау белән аңлатыла. Барьер эшкәртү кыр тычканнарына һәм тычканнарга каршы көрәшнән төп нәтижәле алымы булып тора.

2022 елның эпидемия сезонунда талпан тешләнүең (кадалу) 22 очрак теркәлгән, шул исәптән балалар-4, 100 мең кешегә күрсәткеч-119,5(ТР буенча-286,01), 2021 елның шул ук чорында - 7 очрак (100 мең кешегә авыручылар саны-38,0(178,89) бу шул ук чор белән чагыштырганда 3,1 тапкыр артыграк.

Районда 2022 елда хайваннар тарафыннан зыян күргән кешеләрнең 34 очрагы теркәлгән(тешләнү, тырнау, селәгәй һ.б.), күрсәткеч 100 мең кешегә 184,6 (ТРда -) тәшкил иткән, 2021 елның шушы ук чорында -135,7, бу шул ук чор белән чагыштырганда 1,4 тапкыр артыграк.

Әлки районында талпан энцефалиты авырулар саны 20 елдан артык теркәлмәде. Активлык сезонның дәвамлылыгы һәм талпаннар саны арту талпаннарның ябышуы унаеннан медицина ярдәме сорап мөрәжәгать итүчеләрнең саны артуга китерә.

Роспотребнадзор идарәсе үткәрә торган зоологик мониторинг нәтижәләре буенча, 2022 елда республикада мускуллы кимерүчеләр саны арту һәм аларның тычкан бизгәге һәм туларемия кузгатучылары белән зарарлануы күзәтелә.

2022елда вак имезүчеләр саны 20,2% тәшкил иткән, бу 2021 елгы күрсәткечтән 2,2 тапкырга югарырак (9,2%) һәм 16,8% ка уртача күпеллык күрсәткечтән югары, кимерүчеләрнең тычкан бизгәге белән зарарлавы 11% тәшкил итте, бу 2021 елгы күрсәткечтән 30% ка югары (7,7%); тикшерелгән кимерүчеләрнең 9% ында туларемия табылган (2021 елда. - 1 %); тикшерелгән талпаннарның 11% ында иксод талпан боррелиозы табылган.

Шулай итеп, республикада шул исәптән Әлки районында табигый йогышлы учаклар - кимерүчеләр һәм бөжәкләр тарату куркынычы зур. Кимерүчеләрнең һәм бөжәкләрнең санын киметү буенча төп чара - территорияләренә профилактик эшкәртүне вакытында башкару.

Талпан инфекцияләрен профилактикалау буенча өстенлекле бурыч-массакуләм бәйрәм чараларын үткәрү урыннарында (Сабантуй, Уяв, авыл көннәре һ.б.), жәйге сәламәтләнדרү учреждениеләре территорияләре һәм кешеләр күпләп йөри торган башка урыннарда, шул исәптән зиратларда йогыш таратучылар (акарицид һәм дератизация) белән каршы көрәш тора.

Программаны кабул итү максатчан профилактик һәм эпидемиягә каршы эшчәнлекне, табигый-учаклы йогышлы авыруларны вакытында диагностикалауны һәм нәтижәле дөвалауны дөвам итәргә мөмкинлек бирәчәк.

2. Әлки районы халқы өчен проблеманың социаль-икътисадый әһәмияте

Табиғат-чыганак инфекцияларе Әлки районы халқына сизелерлек социаль һәм икътисади зыян китерергә мөмкин.

Бу инфекциялар иң авыр инфекциялар исәбенә керә һәм аларның әһәмияте клиник агымның авырлығы, дөвалауның югары бәясе, үлем санының югары дәрәжәсе, авыручыларның эшкә сәләтлелек яше белән аңлатыла.

Бөер синдромлы геморрагик бизгәк белән авыручыларның уртача авыр һәм уртача авыр агымы 80-90% та күзәтелә.

Табиғый-чыганак инфекцияларе белән авыручыларны стационар дөвалау шактый гына финанс чыгымнары таләп итә. Бөер синдромы һәм талпан энцефалиты булган геморрагик бизгәк вақытында вақытлыча эшкә яраксызлык чоры уртача 42 көн тәшкил итә, авыр һәм катлаулы формалар булганда реабилитация чорының озынлығы бер елга кадәр житә.

Табиғый-чыганак инфекцияларенең аеруча авыр булуына бәйле рәвештә, вақытлыча эшкә яраксызлык буенча бер тапкыр бирелә торган пособиеләрне һәм инвалидлык буенча пенсияларне түләүгә чыгымнар арта.

3. Программаның төп максаты һәм бурычлары

Программаның төп максаты-табиғый чыганакның активлығын киметү, бөер синдромлы геморрагик бизгәк белән авыручылар санын киметү, талпан энцефалиты, талпан борелиозы, котыру, туляремия, лептоспироз авыруларына юл куймау, табиғый-чыганак инфекцияларе кичергәннән соң үлемне, сакланган күренешләрне һәм инвалидлыкны киметү өчен дөвалау һәм реабилитация чараларын камилләштерү.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- табиғый-чыганак инфекцияларе, эпизоотиягә каршы, эпидемиягә каршы һәм профилактик чаралар таралуга эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү;
- эндемик территорияләрдә эпидемиологик әһәмиятле объектларда кимерүчеләргә, талпаннарға каршы чаралар үткәрү;
- табиғый-чыганак инфекцияларе белән авыручыларны диагностикалауны, дөвалауны һәм реабилитацияләүне камилләштерү;
- табиғый-чыганак инфекцияларен диагностикалау, дөвалау, эпидемиология һәм профилактикалау өлкәсендә кадрлар әзерләү;
- табиғый-чыганак инфекцияларен профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү системасын үстерү.

4. Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

Программада каралган чаралар 2023-2025 еллар дөвамында гамәлгә ашырылачак.

5. Программаның чаралар планы

Чаралар планы программаның төп максаты һәм бурычлары белән билгеләнә. Аның нигезендә, программада каралган чаралар түбәндәге төп юнәлешләр буенча бүленә.

5.1. Табиғый-чыганак инфекцияларе таралуга эпидемиологик күзәтчелекне камилләштерү, эпизоотиягә каршы һәм эпидемиягә каршы профилактик чараларны гамәлгә ашыру

Программада:

- бөер синдромлы геморрагик бизгәкнең актив чыганакларында һәм балалар сәламәтләнדרү учреждениеләре тирәсендә ел саен барьер дератизацион эшкәртү, парклар, скверлар, зиратлар территорияләрен, сәламәтләнדרү базаларын һәм оешмаларын, массакуләм ял итү һәм халык булу урыннарын чистарту һәм төзекләнדרү;
- балалар сәламәтләнדרү учреждениеләре, парклар, скверлар, зиратлар территорияләрен, массакуләм ял итү һәм халык булу урыннарын талпанга каршы эшкәртү;

- табигый-чыганак инфекциялэре белэн төркемле һәм күптэнге авырулар килеп чыкканда эпидемиягә каршы чаралар комплексын үткэрү (санитария-эпидемиягә каршы комиссия карары буенча);
- ел саен профессиональ риск төркемнәрен талпан энцефалитына һәм котыру авыруына каршы вакцинацияләү;
- талпан энцефалитын ашыгыч профилактикалау һәм дөвалау өчен энцефалитка каршы иммуноглобулин дозасын ел саен сатып алу;
- вакцинопрофилактика, хужасыз хайваннарны тоту, утильләштерү, кыргый ерткыч хайваннар санын жайга салу чараларын үтәү, котыру авыруына каршы ораль вакцинация үткэрү;
- тешләүдән зыян күрүчелэргә иммунопрофилактика каралган.

Программаны финанслау чыганакалары һәм күләмнәре

Чаралар исеме	Финанслау чыганакалары	Финанслау күләме 01.01.22 (мең сум)елгы бәяләрдә			
		Шул исәптән			
		барлыгы	2023	2024	2025
1.1.БСГБ буенча эпидемик яктан имин булмаган торак пунктларда ел саен барьерлы (тоташ) дератизация үткэрү	Субвенцияләр исәбенә	562,5	187,5	187,5	187,5
1.2.Балалар сәламәтләндрерү, мәктәпкәчә һәм мәктәп учреждениеләре территорияләрен талпанга каршы һәм дератизацион эшкәртү	Субвенцияләр исәбенә	109,6	27,4	27,4	27,4
	Район бюджеты хисабына	14117,5	472,5	472,5	472,5
1.2.1 Халыкның күпләп ял итү һәм ял итү урыннарына (паркны, Уяв бәйрәме урыны территориясен) дератизация чаралары (кимерүчеләрне юк итү)	Район бюджеты хисабына	315,0	105,0	105,0	105,0
1.2.2.Масса күләм ял итү һәм халык булу урыннарын (Уяв бәйрәмен уздыру урыны территориясе) талпанга каршы (акарицид) эшкәртү	Район бюджеты хисабына	405,0	135,0	135,0	135,0
1.3. Табигый учаклы инфекцияләр белән төркемле һәм кабынып китү очраклары булганда эпидемиягә каршы чаралар комплексын үткэрү (санитар-эпидемиягә каршы комиссия карары буенча)	Субвенцияләр исәбенә	87,3	27,1	27,1	27,1
1.4.Элки районының профессиональ риск төркемнәренә талпан энцефалитына каршы ел саен вакцинация үткэрү;	Субвенцияләр исәбенә	39,0	13,0	13,0	13,0

1.5.Ел саен ашыгыч профилактика һәм талпан энцефалитын дэвалау өчен талпан энцефалитына каршы кимендә 30 доза кеше иммуноглобулинын сатып алу.	Субвенцияләр исәбенә	765,0	255,0	255,0	255,0
1.6 БСГБ белән авыручыларны вирусологик тикшерү.	ММИ чаралары	15,0	5,0	5,0	5,0
1.7. Күзәтүчесез этләр һәм мәчеләрне аулау	Республика бюджеты	686,1,0	228,7	228,7	228,7
1.8. Эт һәм пөсиләр вакцинацияләү	Республика бюджеты	75,0	20,5	20,5	20,5
1.9.Кыргыз ерткыч хайваннарның санын жайга салу, аларны ораль вакцинацияләү	Республика бюджеты	2336,7	778,9	778,9	778,9
Барлығы: 1.1-1.9		6677,4	2225,8	2225,8	2225,8

2.Диагностика, дэвалау, эпидемиология өлкәсендә кадрлар әзерләү һәм табигать-чыганак инфекцияләрен профилактикалау

2.1.табигый-чыганак инфекцияләре проблемасы буенча конференцияләрдә, семинарларда, киңәшмәләрдә катнашу	Финанслау чыганаклары	барлығы	2023ел	2024ел	2025 ел
2.2.Табигый-чыганак йогышлары өлкәсендә әйдәүче республика белгечләре катнашында урта махсус белемле табибларның һәм медицина хезмәткәрләренең квалификациясен күтәрү цикларына Казан шәһәренә бару	ММИ чаралары	108,0	36,0	36,0	36,0
Барлығы: 2.1-2.2		108,0.	36,0.	36,0.	36,0.

3. Табигый-чыганак инфекцияләрен профилактикалау чаралары турында халыкка мәгълүмат бирү

3.1 Табигый-чыганак авыруларын профилактикалау буенча жирле газетада мәкаләләр урнаштыру, листовкалар, буклетлар әзерләү һәм тиражлау	жирле бюджет	6,0 мең сум	2,0 мең сум	2,0 мең сум	2,0 мең сум
Барлығы: 3.1		6,0	2,0	2,0	2,0

**Программа буенча барлығы: 2947,3 мең сум,
шуларның 750,5 мең сумы жирле бюджеттан**

6. Программаны тормышка ашыру механизмы

Программаның заказчысы-Әлки муниципаль районы Башкарма комитеты, Әлки районы бюджетында тиешле финанс елына каралган акчалар кысаларында, программаны тормышка ашыруны тәэмин итә.

Программаны тормышка ашыру барышында гадәттән тыш санитар-эпидемияләргә каршы комиссия:

-төп башкаручыларның эшчәнлеген координацияләүне, чараларны тормышка ашыру барышын һәм чараларны нәтижәле файдалануны контрольдә тоту;

-ел саен программага бүлеп бирелгән финанс чараларын исәпкә алып, программа чаралары буенча максатчан күрсәткечләргә һәм чыгымнарны, Программаны тормышка ашыру механизмын һәм аны башкаручылар составын тәгаенли;

7. Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту

Программаны гамәлгә ашыру өчен җаваплылык гадәттән тыш санитар-эпидемияләргә каршы комиссиягә йөкләнә.

Программаны тормышка ашыруга бүлеп бирелгән Әлки районы бюджеты акчаларының максатчан кулланылышын тикшерү вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

8. Программаны тормышка ашыруның социаль-икътисади нәтижәләрен бәяләү

Программада каралган чараларны тормышка ашыру:

-табигый-чыганак инфекцияләргә буенча эпидемиологик һәм эпизоотологик хәлне тотрыкландыру һәм яхшыртуга;

-табигый-чыганак инфекцияләргә белән авырчылар санын кискәтергә;

-бөөр синдромлы геморрагик бизгәкнең авыр формалары санын 10%ка кадәр киметергә;

-табигый-чыганак инфекцияләргә мәсьәләләргә буенча Әлки районы сәламәтлек саклау кадрларының квалификациясен күтәрүгә мөмкинлек бирчәк.

Программаның икътисади нәтижәләргә Әлки районы табигый-чыганак инфекцияләргә профилактикалауга, диагностикалауга, дөвалауга (шул исәптән кыйммәтле стационар), шулай ук вакытлыча эшкә яраксызлык буенча бер тапкыр бирелә торган пособиеләргә, инвалидлык буенча пенсияләргә түләү чыгымнарын оптимальләштерүдән гыйбарәт.